

TRADIČNÉ OVČIARSTVO

*živé kultúrne dedičstvo
a potreba jeho ochrany*

platforma na ochranu a rozvoj
tradičného ovčiarstva a pastierstva

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
SPIŠSKÉ MÚZEUM V LEVOČI

TRADIČNÉ OVČIARSTVO

Tradičné ovčiarstvo, salašníctvo a ovčiarska kultúra spojená so sezónnym pasením oviec (reziduálnou transhumanciou) na Slovensku sú súčasťou pastiersko-valaskej kultúry rozšírenej na celom území Karpát. Prostredníctvom kolonizácie na valaskom práve sa rozšírila do celej hornej časti slovenského územia, v niektorých prípadoch aj na nížinné územia.

Karpatské ovčiarstvo nadobudlo na Slovensku osobité črty prispôbením sa prírodným a historicko-sociálnym podmienkam. Ide o horský spôsob chovu oviec zahŕňajúci sezónne pasenie na rôznych miestach a v rôznych nadmorských výškach a s ním spojené tradície a kultúrne prejavy. Dôležitou črtou tradičných foriem ovčiarstva je preto ich vplyv na okolité prírodné prostredie, špecifický ráz krajiny a biodiverzitu (zahŕňajúcu aj revitalizáciu chovu tradičných ovčích plemien), zvyšovanie druhovej rozmanitosti vypásaných plôch a podobu kultúrnej krajiny.

TRADIČNÉ OVČIARSTVO

a

KULTÚRNE DEDIČSTVO

TRADIČNÉ OVČIARSTVO
a
VPLYV NA BIODIVERZITU
A KRAJINNÝ RÁZ

TRADIČNÉ OVČIARSTVO
a
HOSPODÁRSKA PRODUKCIA

TRADIČNÉ OVČIARSTVO
a
VYUŽÍVANIE OVČÍCH SUROVÍN

TRADIČNÉ OVČIARSTVO

a

REMESELNÁ VÝROBA

OVČIARI
a
PASTIERSKE RODINY
ako
nositelia prvku

**INICIATÍVA NA OCHRANU A ROZVOJ
TRADIČNÉHO OVČIARSTVA A PASTIERSTVA**

**Slovenské tradičné ovčiarstvo ako súčasť
karpatskej a svetovej pastierskej komunity -
priestor pre inšpiráciu, výmenu skúseností a poznatkov, koordinácia**

STRETNUTIA OVČIAROV NA SLOVENSKU

**IDENTIFIKOVANÉ OHROZENIA
TRADIČNÉHO OVČIARSTVA NA SLOVENSKU**

Slabý záujem / resp. nízka motivácia mladej generácie pokračovať v rodinnej tradícii a zároveň celkové ohrozenie slabým záujmom mladej generácie o vstup do poľnohospodárstva (generačná výmena) – kvôli finančným / ekonomickým / pracovným dôvodom

PROGRAM OWCA PLUS

Jest przykładem praktycznej realizacji czynnej ochrony cennych przyrodniczo hal i polan górskich poprzez powstrzymanie sukcesji lasu w oparciu o gospodarkę pasterską. Dzięki programowi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego od 2006r. bacy i gazdowie otrzymują dofinansowanie m.in. na wypas owiec na terenach wysokogórskich, budowę infrastruktury pasterskiej – koszarów, poidel czy bacywek na halach.

- **Nedostatočná finančná podpora pre ovčiarov ako poľnohospodárov**
- **Absencia podporných programov (na národnej alebo regionálnej úrovni) na podporu tradičného ovčiarstva/podporu ovčiarskej produkcie/návrat pastvy do niektorých biotopov, zároveň so zachovávaním kultúrneho dedičstva (ako Owca plus a Malopolski wypas kulturowy v Poľsku, Pastoral profit Australia)**

W Beskidzie Śląskim i Żywieckim rozwinęło się pasterstwo - góry odżyły, bo powrót owiec na hale to zachowanie bioróżnorodności i piękna krajobrazu. Program Owca Plus wspiera również organizację imprez kulturalnych – takich jak np. Jarmark Pasterski w Koniakowie, który odbywa się u nas co roku w sierpniu.

www.redyckpacki.pl

**Byrokratická záťaž - ohrozenie byrokraciou a obmedzeniami -
byrokratická náročnosť chovu a syrárskej výroby na salašoch - hygienické
obmedzenia, často nad rámec legislatívy**

**Malá propagácia ovčích výrobkov, najmä mäsa na slovenskom
potravinárskom trhu =
zlá dostupnosť v obchodoch**

Nedostatočné informovanie verejnosti o pozitívach extenzívneho pastierstva a tradičného ovčiarstva (kultúra, biodiverzita, krajnotvorba, prírodné produkty, prírodné materiály, kultúrne dedičstvo, sebestačnosť) – s tým súvisí i spoločenská prestíž ovčiarov a záujem o ovčiarsku prácu – prestíž byť ovčiarom (príklady z iných štátov) ak je záujem spoločnosti a verejnosti, motivuje to aj ovčiarov mať zdravé stáda, dobrú starostlivosť – demonštrovanie ovčiarskej a pastierskej hrdosti na pastierskych slávnostiach – obrovský záujem spoločnosti o redyky v Poľsku (pozrieť si videá z redyky v Sczawnici, alebo fiesta de la transhumancia v Madride)

Bogdan Bafia Fotografia

Absentujúca rozsiahlejšia spolupráca/výpomoc samospráv/vyšších územných celkov smerom k pastierstvu – oproti okolitým štátom (Poľsko, Rumunsko, Maďarsko)

Takmer neexistujúci vlnársky priemysel - vlna je dnes skôr odpad - preferencia dovážaných merino vln - pre inšpiráciu - Centrum pasterskie v Koniakowe, Australian wool innovation, The Future is Wool

Problematická ochrana stád - ovčiari častokrát nevedia pracovať so strážnymi psami, čo môže spôsobovať zbytočné konflikty s ochranármi - “démonizácia” súčasnej situácie ohľadom medveďov a vlkov – problémy s nahradzovaním/preplatením strát pri útoku divej zveri, alebo túlavých psov

The United Nations General Assembly declared **2026**
the **International Year of Rangelands and Pastoralists!**

International Year of
Rangelands and Pastoralists 2026

MEDZINÁRODNÝ ROK
**PASTVÍN A
PASTIEROV**
2026

